

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених
(19-21 листопада 2024 року)

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України
м. Одеса

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих
вчених**

(19-21 листопада 2024 року)

УДК: 1+316 (062.552)

Рецензенти:

Володимир ЖАРКИХ, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, історії та політології, НУ «Одеська політехніка»;

Оксана ІВАНОВА, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, Міжнародний гуманітарний університет.

Рекомендовано Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Протокол № 7 від 26.12.2024 р.

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – Оксана ПЕТІНОВА, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Члени редколегії:

Євген БОРІНШТЕЙН, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), Україна

Зоя АТАМАНЮК, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», (м. Одеса), Україна

Олена ЛІСЕЄНКО, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), голова Південноукраїнського відділення САУ, Україна

Південноукраїнські наукові студії: Збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених (м. Одеса, 19-21 листопада 2024 року) / за ред. д. філос. н., проф. Петінової О. Б. – 213 с.

Матеріали конференції представлені в авторській редакції мовою оригіналу

Євген НОВОЧИНСЬКИЙ	АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ШТУЧНИХ НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ ДЛЯ ГЕТЕРОГЕННИХ КОМП'ЮТЕРНИХ АРХІТЕКТУР.....	40
Юлія МАЗУР Оксана ПЕТІНОВА	ТОЛЕРАНТНІСТЬ ДО МІГРАНТІВ: СОЦІАЛЬНІ, ЕКОНОМІЧНІ ТА ПОЛІТИЧНІ ФАКТОРИ (НА МАТЕРІАЛАХ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ).....	46
Аллен БИКОВ	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	53
Ірина АРАБАДЖИ Кіра ЛІТВІНЦЕВА	ФЕНОМЕН НАРОДНОЇ ОБРЯДОВOSTІ ЯК СКЛАДОВА ЕТНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНЦІВ НА ОДЕЩИНІ.....	59
Аліна СТЕПУРА	УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ СТИЛЬ В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ (ПОЧАТОК ХХ СТ.)....	61
Наталія РИБКА Марія СОЛОДКА	ЕСТЕТИЗАЦІЯ ЗУПИНОК ГРОМАДСЬКОГО ТРАНСПОРТУ: АКТУАЛЬНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	64
Ганна НІВНЯ	РИЗИКИ ВИКОРИСТАННЯ СНАТ-GPT В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	67
Олена КАРАНФІЛОВА Софія ВЕРДИШ	СКЛАДОВІ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	70
Яна ГОРДИНСЬКА	ПРЕКРАСНЕ І ПОТВОРНЕ У СУЧАСНІЙ МІСЬКІЙ АРХІТЕКТУРІ.....	73
Інна ФЕДОРОВА	ДЕСТРУКТИВНІСТЬ ЯК ВИБІР: ЕКЗИСТЕНЦІЙНИЙ ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ.....	76
Тетяна ЮРЧЕНКО	ЛЮБОВ ЯК УМОВА НАБУТТЯ ЦІЛІСНОСТІ.....	79
Алана НЕКРЯЧ	ЕТИЧНІ НОРМИ В НАУЦІ ТА ЕТИКА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	81
Степан БАРКОВ	ПРИНЦИП ГАРМОНІЇ У КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО ПРИРОДОКОРИСТАННЯ.....	84
Анастасія ДЯКОВА	СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ АБСУРДУ (НА ПРИКЛАДІ ОДНОГО З ТВОРІВ А.КАМЮ: «ЧУМА», «МІФ ПРО СІЗІФА»).....	86
Фікрет ГУСЕЙНОВ	ФІЛОСОФСЬКІ ІДЕАЛИ ЦИЦЕРОНА.....	92

Яна ГОРДИНСЬКА,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
ОПП «Архітектура та містобудування»,
Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Науковий керівник: Олена КАРАНФІЛОВА,
кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії
політології, психології та права
Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

ПРЕКРАСНЕ І ПОТВОРНЕ У СУЧАСНІЙ МІСЬКІЙ АРХІТЕКТУРІ

Що таке прекрасне? Питання риторичне та суб'єктивне. Це не є чимось навіки визначеним та непорушним, бо у кожної людини є своє власне розуміння щодо того, що можна назвати прекрасним. Немає жодного мірила або критерію щодо оцінки будь-якого твору мистецтва з точки зору краси, візуальної принаймні, окрім, мабуть, властивості, що виражається у силі виклику, пробудження у споглядача або користувача позитивних вражень та емоцій.

Краса міського середовища, основою якого є саме архітектура, залежить напряду від того, якою є ця архітектура. Вона може бути представлена різними стилями, може бути створеною у різні періоди часу, може бути відреставрованою або дійти до часткового або повного занепаду. Це все впливає на загальний образ міста, його привабливість та стимуляцію до перебування у ньому, в першу чергу, містян, а вже потім і гостей міста.

Наша буденність зав'язана на перебуванні у міському середовищі. Кожного дня ми ходимо або їздимо вулицями, прогулюємось із рідними та друзями, бажаємось відпочити, посидіти із приємним видом на якийсь куточок міста, ми щодня є відвідувачами різних установ та закладів, парків, скверів, площ. Ми потребуємо відчувати комфорт та безпеку у цих містах відвідування, споглядати об'єкти або дійства, приємні оку, бачити навколо себе будівлі належного вигляду, нові або відреставровані, пропорційні та приховані пишними кронами дерев, дихати чистим повітрям та мати можливість ходити пішки із задоволенням. Це не є просто словами. Це – заповіт усім проєктувальникам, архітекторам, скульпторам, користувачам та мешканцям міста. Закон, який не можна порушувати, бо це є злочином проти самих себе.

Прекрасна архітектура – функціональна та зручна, надійна та небезпечна. Вона стимулює студента або школяра навчатися, працівника установи – добросовісно виконувати свою роботу, відвідувача закладу – повертатися туди знову і знову. Така архітектура дозволяє вільно обирати вид транспорту або взагалі відмовитися від нього. У контексті питання транспорту, завжди хочеться наводити приклад Копенгагену - велосипедного міста, у якому ще станом на 2008 рік на дорогах у час пік 50% усіх учасників дорожнього руху складали ті, хто віддає перевагу двоколісному виду транспорту. Чи не є це мрією усіх тих, хто

хоче, щоб рухливий спосіб життя не існував окремо від нашої буденності, та, щоб заради нього не потрібно було йти на якісь компроміси з непривітним та незручним міським середовищем. Архітектура має бути інклюзивною, оскільки турбота про тих, хто нею користується, теж робить її прекрасною.

Гуманісти Відродження стверджували красу самої природи і радість її сприйняття. Естетика Відродження продовжує античні традиції; прекрасне ототожнюється з моральним і справедливим. Зовнішня краса вважається атрибутом чесноти. Лука Пачіолі висуває норму краси - золотий (гармонійний) перетин [1, с. 31].

Для Томазо Кампанелли прекрасне - знак добра, а потворне - зла. Кампанелла стверджує естетичну поліфонію життя і відносність її оцінок: «Немає нічого, що одночасно не було б прекрасним і потворним». Леонардо да Вінчі вважав найкрасивішим пропорції предметів [1, с. 32].

Лессінг писав, що тілесна краса полягає в гармонійному поєднанні різноманітних частин, які можуть бути охоплені одним поглядом. Потворне - дисгармонія частин і цілого. Потворне не є предметом мистецтва і, за Лессінгом, допустимо лише для посилення прекрасного, як смішне і страшне [1, с. 63]. Таким чином, можна зробити висновки про те, що є потворним в архітектурі – все те, що стоїть між нами та нашим зручним, безпечним та приємним перебуванням серед цієї архітектури.

Важливий сценарій, який закладено проєктувальниками ще на початковому етапі проєктування будівлі або частини міста, те, як його буде втілено у реальне життя. Це залежить також і від нас – тих, хто є користувачами. Ми можемо підтримувати добрі ініціативи авторів, можемо покращувати світ навколо себе, а можемо навпаки – руйнувати його. Час може зруйнувати будівлю, але не лише він. Ми можемо допомогти йому своєю байдужістю та лихим ставленням до речей, і те, що було прекрасним, раптово може стати проявом потворності нашого споживчого способу мислення та незаінтересованості у підтримці того, що може зробити життя у місті кращим.

Думка архітектора Анатолія Столярчука може дати деяке уявлення про реальне становище речей: «Архітектура - це відповідь на соціальний запит. У томучислі і недосконалий запит. Втім, сьогодні нормативи сильно відрізняються від того, що будувалося 50-60 років тому. Парковки, дитячі сади, зелень - порушити все це ніхто не дасть. Якщо говорити про екологію - зелені технології теж розвиваються, хоча бажаючих «смітити грошима» у цьому напрямку мало. Все впирається у фінансування. Таким чином, архітектор змушений приймати умови гри [2].» Далі можна зробити висновок не на користь «прекрасної» архітектури, бона стадії будівництва часто не вистачає волі і чеснот тим, хто має найбільший вплив на те, як саме відбувається реалізація нехай навіть самого людиноцентричного проєкту.

«Що таке «краса»? Це найбільш складна складова Вітрувіанської тріади, хоча є позиції незаперечні, наприклад, гармонія. Гармонія - це відповідність місця, оточення, функції (хоча часом функція змінюється). Архітектура прочитується в просторі, у русі, в чергуванні обсягів і пауз, світла і тіні. У

японців є таке поняття, як архітектура порожнечі. Краса невловима. Вона може бути досягнута абсолютно аскетичними засобами, як у Корбюзьє, а може проявитися і у достатку орнаменту [2].»

«В цілому сучасна архітектура являє собою безумовний прогрес, у порівнянні з архітектурою історичною. З точки зору технічної та технологічної сьогодні є будівлі, від яких можна просто збожеволіти. Як вони впливають естетично - це інше питання. Але важливо також пам'ятати, що відносно архітектури у суспільстві постійно відбуваються переоцінки. В цілому, якщо «стерти випадкові риси», сучасна архітектура - це безумовний прогрес. У питаннях техніки і технологій це очевидно, що стосується естетики - тут порівняння неправомірно, тому що це інша естетика [2].»

«Коли в наш час з'являються нові будівлі «в стилях» - я ставлюся до них як мінімум з обережністю. По-перше, потрібно бути великим знавцем, щоб працювати «в стилях», а по-друге, історичні форми відтворюються сьогодні із застосуванням зовсім далеких матеріалів і технологій. Бетонний будинок з пластмасовими прикрасами всім своїм виглядом кричить, що воно - фальшивка!

З іншого боку, наприклад, архітектура Альберта Шпеєра обслуговувала імперські в найгіршому сенсі ідеї, однак вона вражає ... [2]»

Вищенаведені думки досить точно передають провідну ідею цієї теми. Одеса – місто, яке будувалось століттями, будівельниками були майстри різних країн, представники різних стилів та епох. Нам у спадок перейшов величезний скарб, який на жаль ми не цінуємо у повній мірі. Мешканці дозволяють собі прибудови, надбудови та інше свавілля у ставленні до будинків старого фонду. Дешева реставрація або взагалі її відсутність – це також можна віднести до потворного у архітектурі.

Є цікавою думка архітектора Стефана Гуртового про те, що є міста-музеї, а є міста-домівки. Перші – це ті, де історичну архітектуру, туристичний центр та взагалі найцінніші споруди наче консервують для того, щоб вони зберігали автентичний вигляд. А другі – це ті, у яких майже всюди живуть люди, та користуються ними так, як їм зручно, наче своєю власною квартирою або будинком. Це не робить місто автоматично потворним, але це руйнує його зсередини і далі ця руйнівна сила збільшується у геометричній прогресії. Бо там де «брудно» бруду буде ставати лише більше, якщо його вчасно не прибрати.

Список використаних джерел:

1. Боров, Ю.Б., Естетика, 2002. 511 с.
2. Столярчук А. Сучасна архітектура – це безумовний прогрес. URL: <https://archi.ru/russia/72472/anatolii-stolyarchuk-sovremennaya-arkhitektura-eto-bezuslovnyi-progress> (дата звернення: 26.05.2020).